

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

1	7	3	2	3
---	---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
(2055)

GEOGRAPHY (In all Mediums)

Paper : VIII Cartography IV (Only for CDOE Candidates)

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 20

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **ONE** question from each Unit. Credit will be given to suitable maps and diagrams.

1. Answer any **four** of the following in **20-25** words each :

- (1) On Topographical sheets cultivated area is shown by which colour ?
- (2) Cross section.
- (3) Contours.
- (4) Profile.
- (5) Raster data.
- (6) Active Sensor. 4×1=4

UNIT-I

2. What are Topographical Maps ? Elaborate on their significance in Geography. 2+2=4
3. Discuss the nomenclature and numbering of Topographical sheets of India. Illustrate your answer with the help of diagrams. 1×4=4

UNIT-II

4. Write notes on :
(i) Composite Profile
(ii) Projected Profile

2+2=4

5. Write notes on :
(i) Serial profile
(ii) Longitudinal profile

2+2=4

UNIT-III

6. What is Remote Sensing ? What are different types of platforms used in Remote Sensing ?
7. Discuss applications of Remote Sensing in various fields.

2+2=4

1×4=4

UNIT-IV

8. Define GIS. Explain its application in various fields.
9. Write a note on historical development of GIS.

1×4=4

1×4=4

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- कुल पाँच प्रश्न हल करें, जिसमें प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है तथा प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न चुनें। उपयुक्त मानचित्रों और आरेखों को श्रेय दिया जाएगा।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं चार के उत्तर 20-25 शब्दों में दें :
- (1) स्थलाकृतिक शीट पर खेती योग्य क्षेत्र को किस रंग से दर्शाया जाता है ?
 - (2) अनुप्रस्थ काट।
 - (3) समोच्च रेखाएँ।
 - (4) प्रोफाइल।
 - (5) रास्टर डेटा।
 - (6) सक्रिय सेंसर।

4×1=4

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਸਥਲਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਮਾਨਚਿਤ੍ਰ ਕਯਾ ਹੈ ? ਭੂਗੋਲ ਮੇਂ ਉਨਕੇ ਮਹਤਵ ਪਰ ਵਿਸਤਾਰ ਸੇ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। $2+2=4$
3. ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਥਲਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਸ਼ੀਟ ਕੇ ਨਾਮਕਰਣ ਔਰ ਕ੍ਰਮਾਂਕਨ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। ਆਰੇਖੋਂ ਕੀ ਸਹਾਯਤਾ ਸੇ ਅਪਨੇ ਉਤਰ ਕੋ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇਂ। $1 \times 4=4$

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੇਂ :
- (i) ਕੰਪੋਜਿਟ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ
- (ii) ਪ੍ਰੋਜੇਕਟੇਡ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ। $2+2=4$
5. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪਰ ਨੋਟ ਲਿਖੇਂ :
- (i) ਸੀਰਿਯਲ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ
- (ii) ਦੇਸ਼ਾਂਤਰੀਯ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ। $2+2=4$

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਿਮੋਟ ਸੇਂਸਿੰਗ ਕਯਾ ਹੈ ? ਰਿਮੋਟ ਸੇਂਸਿੰਗ ਮੇਂ ਕਿਸ ਤਰਹ ਕੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਕਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਿਆ ਜਾਤਾ ਹੈ ? $2+2=4$
7. ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤ੍ਰਾਂ ਮੇਂ ਰਿਮੋਟ ਸੇਂਸਿੰਗ ਕੇ ਅਨੁਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੇਂ। $1 \times 4=4$

ਯੂਨਿਟ-IV

8. GIS ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੇਂ। ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤ੍ਰਾਂ ਮੇਂ ਇਸਕੇ ਅਨੁਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀ ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। $1 \times 4=4$
9. GIS ਕੇ ਐਤਿਹਾਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਪਰ ਏਕ ਨੋਟ ਲਿਖੇਂ। $1 \times 4=4$

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :- ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ। ਦੁਕਵੇਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰ ਦੇ ਉੱਤਰ **20-25** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
- (1) ਭੂਗੋਲਿਕ ਸ਼ੀਟਾਂ 'ਤੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ?

- (2) ਕਰਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ।
- (3) ਰੂਪ-ਰੇਖਾ।
- (4) ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ।
- (5) ਰਾਸ਼ਟਰ ਡੇਟਾ।
- (6) ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਸੈਂਸਰ।

$$4 \times 1 = 4$$

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਭੂਗੋਲਿਕ ਨਕਸ਼ੇ ਕੀ ਹਨ ? ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੋ। $2+2=4$
3. ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਨਾਮਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆਂਕਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਓ। $1 \times 4 = 4$

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ
 - (ii) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਡ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ। $2+2=4$
5. ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਸੀਰੀਅਲ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ
 - (ii) ਲੰਬਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ। $2+2=4$

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਿਮੋਟ ਸੈਂਸਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ? ਰਿਮੋਟ ਸੈਂਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਕੀ ਹਨ ? $2+2=4$
7. ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਮੋਟ ਸੈਂਸਿੰਗ ਦੇ ਉਪਯੋਗਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। $1 \times 4 = 4$

ਯੂਨਿਟ-IV

8. GIS ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। $1 \times 4 = 4$
9. GIS ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। $1 \times 4 = 4$